VIHERTEEMA

Kun aloitetaan nopeista kolmen niiton lajikkeista ja lopetetaan kahden niiton apilaseoksiin, saadaan haluttua korkean satotason ja sulavuuden säilörehua kaikilta sadoilta ja lohkoilta. **TUOTEPÄÄLLIKKKÖ JUHA ANTTILA, RAISIOAGRO**

Monipuolinen nurmisiemenseos hyvä mutta hankala tavoite

Tiettyjen lajikkeiden siemeniä tuotetaan Suomessa liian vähän. Tuontikaan ei välttämättä ole hyvä vaihtoehto.

Nurmituotannon huippuosaaja **Jarkko Storberg** Pro Agria Länsi-Suomesta kritisoi helmikuussa Huittisissa järjestetyssä nurmisiementuotantoseminaarissa suomalaisia nurmisiemenseoksia yksipuolisiksi (MT 27.2.).

Storbergin mukaan suppeilla seoksilla ei pystytä tuottamaan sekä määrällisesti että laadullisesti riittävän hyvää säilörehusatoa.

Raisioagron tuotepäällikön **Juha Anttilan** mukaan kritiikissä on jonkin verran perää.

”Tarjonta markkinoilla on ollut suppeaa ja yksipuolista. Monipuolisille seoksille on ollut selkeä tilaus.”

Peltosiemenen toimitusjohtaja **Timo Uusi-Rauva** on sen sijaan hieman toista mieltä.

”Mielestämme usean lajikkeen käytön etu pitäisi voida kokeellisesti osoittaa. Käsityksemme mukaan sellaisia koetuloksia ei kuitenkaan ole olemassa.”

Monipuolisuus ei ole seoksessa itseisarvo

Suomalaisille karjatiloille myytävissä seoksissa on tyypillisesti kolmea neljää eri nurmikasvilajia. Storberg vertasi suomalaisseoksia esimerkiksi ruotsalaisiin, joissa on seitsemää–yhdeksää lajia ja lajiketta, sekä brittiläisiin, joissa oli yli kymmentä lajia ja lajiketta.

Maaseudun Tulevaisuus kysyi viideltä nurmisiemeniä myyvältä yritykseltä, pitäisikö nurmisiemenseosten koostumusta monipuolistaa.

Kaikki kyselyyn vastanneet pitivät monipuolisuutta sinällään tärkeänä asiana. Siitä huolimatta monipuolisuus ei ole itseisarvo.

”Tärkeintä on se, miten lajit ja lajikkeet täydentävät toisiaan”, Anttila huomauttaa.

Uusi-Rauva on samoilla linjoilla.

”Pyrimme käyttämään parasta mahdollista lajiketta seoksissa. Jos korvaisimme osan nyt käyttämästämme Nuutti-timoteistä jollakin muulla lajikkeella, seos huononee. Sadon määrä laskee ja samoin käy D-arvolle. Jos useita tasaveroisia lajikkeita on käytössä, se saattaa parantaa seosta.”

Rautakeskossa nurmisiemenistä vastaava tuotepäällikkö **Juho Urkko** huomauttaa, ettei Suomen viljelyoloihin sopivissa timotei- ja nurminatalajikkeissa ole niin merkittäviä eroja, että nykyistä useampia lajikkeita sekoittamalla saataisiin aikaan merkittävää lisähyötyä.

Tuotantomäärät rajoittavat sekoittamista

Aina monipuolistaminen ei ole edes mahdollista. Sitä voi hankaloittaa esimerkiksi tiettyjen lajikkeiden siementen pieni tuotantomäärä.

Tilasiemenen toimitusjohtajan **Jukka Hollon** mukaan nurmisiemenseosten pääkomponenteiksi valitaan sellaiset lajit ja lajikkeet, joiden siemeniä voidaan tuottaa Suomessa.

”Toisinaan jostakin lajikkeesta ei saada riittävästi siementä kattamaan koko Suomen tarvetta. Esimerkiksi apilalajikkeiden saatavuus on ongelma joka vuosi. Timotei- ja nurminatalajikkeistakin voi olla puutetta.”

Hänen mukaansa uusia lajeja suositeltaessa on tärkeää huolehtia siitä, että niiden siementä on ylipäätään saatavissa.

”Muutaman sadan kilon koeerillä ei tyydytetä monen tilan tarpeita. Aikaa kuluu hukkaan sekä ostajilla että myyjillä, kun metsästetään olemattomia lajeja tai lajikkeita.”

Saatavuutta rajoittaa osaltaan siementuotantoala. Sitä ei Hankkija-Maatalouden tuoteryhmäpäällikön **Katri Haavikon** mukaan ole Suomessa liikaa.

Myös siementuotantoa koskevat viranomaisvaatimukset ovat tiukat, minkä vuoksi muutokset siementuotannossa, esimerkiksi viljeltävän lajikkeen vaihtaminen, vievät vuosia.

Tuontisiemenessä voi olla hukkakaurariski

Tuontisiemen ei välttämättä ole kotimaiselle hyvä korvaaja.

Haavikon mukaan yksi tuontia rajoittava tekijä on hukkakauraan liittyvä ankaran vastuun periaate.

”Se rajaa tietyt maat automaattisesti tuonnin ulkopuolelle.”

Tuontia ja sen myötä myös lajikevalikoimaa rajoittavat myös Suomen pohjoiset viljelyolot.

”Sen vuoksi käyttökelpoisten lajien ja lajikkeiden valikoima on suppeampi kuin esimerkiksi Keski-Euroopassa”, Urkko huomauttaa.

Hollo ottaa esimerkiksi Euroopan yleisimmän nurmiheinän, englannin raiheinän. Se olisi satoisa ja D-arvon puolesta laadukas. Suomessa sen talvituhoriski on kuitenkin merkittävästi suurempi kuin timoteillä ja nurminadalla.

Pitää perustua tutkimukseen

Uusi-Rauvan tavoin myös Urkko ja Haavikko pitävät tärkeänä, että seokset perustuvat tutkittuun tietoon.

”Kehitettyjä seoksia pitää tutkia useamman vuoden, jotta niistä voidaan antaa jotakin suosituksia”, Haavikko korostaa.

Urkon mukaan suomalainen tutkimus on painottunut pitkälti nimenomaan yksittäisen lajikkeen tutkimiseen. Seostutkimus on jäänyt vähemmälle.

”K-maatalouden koetilalla Hahkialassa olemme tehneet kokeita jo useamman vuoden ajan. Olemme tutkineet seoksia vuosina 2007–2010 sekä toisen ja kolmannen niiton järjestelmiä 2005–2009. Nyt perustamme jälleen uuden kokeen, jossa tutkimme useamman lajikkeen seoksia.”

JUHANI REKU

MARKKU VUORIKARI JA KARI SALONEN

Useimmat nurmisiemenseokset perustuvat timoteihin ja nurminataan. Monissa seoksissa käytetään myös puna-apilaa, mutta sen ongelmana on siemenen heikko saatavuus.

Seosvaihtoehtoja runsaasti markkinoilla

Nurmisiementä myyvillä pakkaamoilla ja maatalouskaupoilla on valikoimissaan yhteensä kymmeniä erilaisia nurmisiemenseoksia. Esimerkiksi Hankkija-Maatalouden Agrimarketien valikoimassa on yhdeksän erilaista seosta, samoin Raisioagrolla.

”Tällä hetkellä meidän valikoimissamme on yhdeksän erilaista nurmisiemenseosta, joiden kasvilajisuhteet tuntuvat tyydyttävän asiakkaiden tarpeita melko hyvin”, kertoo Hankkija-Maatalouden tuoteryhmäpäällikkö **Katri Haavikko**.

Raisioagron tuotepäällikön **Juha Anttilan** mukaan yhtiön tarjoamat seokset on kehitetty niin, että viljelijä valitsee itselleen sopivan seoksen haluamansa niittostrategian mukaan.

”Seoksiin on valittu lajikkeet kahden tai kolmen niiton järjestelmiin. Nurmiseoksilla on erilainen valmistumisajankohta, jolloin niitot voidaan synkronoida optimaalisen tekoajankohdan mukaan.”

”Kun aloitetaan nopeista kolmen niiton lajikkeista ja lopetetaan kahden niiton apilaseoksiin, saadaan haluttua korkean satotason ja sulavuuden säilörehua kaikilta sadoilta ja lohkoilta.”

Seoksia kehitetty myös paikallisiin oloihin

Nurmisiemenseoksen ja siinä käytettyjen lajikkeiden valintaan vaikuttavat myös tilan sijainti ja maalaji.

”Pohjoiseen valittavien lajikkeiden tulee olla talvenkestäviä ja säilyttää hyvä sulavuus ja jälkikasvu. Sinne sopivia lajikkeita ovat timotei-nurminata sekä apilaseokset”, Anttila toteaa.

”Eteläiseen Suomeen voidaan käyttää jo hyvin monipuolisia lehteviä raiheiniä sisältäviä seoksia. Lisäksi edulliseen rehuntuotantoon voidaan käyttää sinimailasta sisältäviä seoksia.”

Tilasiemenen toimitusjohtaja **Jukka Hollo** kertoo, että ketjun valikoimissa on vakioseokset, joiden lajisuhteet ilmoitetaan prosentteina, mutta yleensä ei lajikkeita.

”Tämä johtuu siitä, että eri puolilla Suomea pakkaajat käyttävät eri lajikkeita seoksissa.”

Peltosiemenen toimitusjohtajan **Timo Uusi-Rauvan** mukaan monilla ketjun pakkaamoilla on pakkaamokohtaisissa valikoimissaan myös itse kehittämiään seoksia.

Muuten Peltosiemenellä on varsin vakiintunut siemenseosvalikoima.

”Seosten välillä on paljonkin sekä laji- että lajikevaihtelua ja käytettävät lajikkeet ovat aina ostajan tiedossa.”

Ostajien vaatimukset ovat kasvaneet

Rautakeskossa nurmisiemenistä vastaava tuotepäällikkö **Juho Urkko** kertoo, että asiakkaiden vaatimukset seoksille ovat muuttumassa.

”Aiemmin seoksilta vaadittiin korkeaa satopotentiaalia. Ruokonadan tulo mukaan lajivalikoimaan vastasi siihen hyvin. Nyt painopiste on kuitenkin siirtynyt enemmän käyttökelpoisen rehun tuottamiseen, rehuarvoiltaan korkealaatuiseen satoon. Myös rehun maittavuuteen kiinnitetään entistä enemmän huomiota.”

Myös lajitietous on selvästi lisääntynyt, joskin lajiketasolla keskustelua käydään vielä varsin vähän, Urkko lisää.

JUHANI REKU

Oma seos on ison tilan vaihtoehto

Tilat voivat valmiin siemenseoksen sijaan tilata myös niiden omiin tarpeisiin räätälöidyn siemenseoksen. Vaihtoehtoa tarjoavat ainakin Peltosiemen ja Tilasiemen.

Tilasiemenen toimitusjohtajan **Jukka Hollon** mukaan oman siemenseoksen tilaamista kannattaa harkita, jos sen määrä on vähintään 300–500 kiloa.

”Tällöin kustannukset pysyvät kohtuullisina ja hinta kilpailukykyisenä verrattuna valmiisiin seoksiin.”

Jos 500 kiloa tuntuu isolta määrältä tilan vuositarpeeseen, voi ostaa kerralla kahden vuoden siemenet. Itävyys säilyy seoksissa hyvänä parikin vuotta, kunhan ne säilytetään kuivassa, Hollo vinkkaa.

”Hyvä vaihtoehto on myös kysellä naapurien halukkuutta yhteisen seoksen tilaamiseen.”

Tilakoon kasvu on lisännyt räätälöityjen seosten kysyntää, kertoo Peltosiemenen toimitusjohtaja **Timo Uusi-Rauva**.

”Tilojen omien seosten suunnittelu ja toteutus ovatkin olleet viime aikoina kasvussa, joskin hyvät vakioseokset ovat edelleen kysytyimpiä.”

Hollo muistuttaa, että seosten räätälöintiä haluavien tilojen kannattaa olla ajoissa liikkeellä.

”Suuri osa nurmiseosten ostopäätöksistä tehdään huhti–toukokuussa. Silloin seosvalikoima on jo yleensä suppeampi ja omien seosten tekeminen mahdotonta.”

JUHANI REKU

ORSI murskaimet tienvarsien ja kesantomaiden hoitoon, työleveydet 130–250 cm. Katso lisätietoja **www.temuote.com** Puh. (06) 488 5016.

TÄSTÄ ON KYSE

Asiantuntija haluaa monipuolisia seoksia

Pro Agrian nurmituotannon huippuosaaja Jarkko Storberg vaati nykyistä monipuolisempia nurmisiemenseoksia (MT 27.2.).

Monipuolisuudesta olisi Storbergin mukaan hyötyä, koska eri lajit ja lajikkeet kehittyvät eri tahtiin ja niiden tuottama sato jakaantuu eri niittoihin.

Seoskasvusto tuottaisi hyvän sadon myös hankalissa oloissa. Eri kasvilajien juuristot sijoittuvat maan eri kerroksiin, jolloin vedenottokyky ja maan rakenne paranevat.